

ELIZABETH MASSIE

Versailles

LUXE, GLAMOUR, BEDROG
EN MANIPULATIE AAN HET
FRANSE HOF

ROMAN

ELIZABETH MASSIE

Versailles,
de droom van
een koning

Uitgegeven door Xander Uitgevers bv
Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Versailles, the dream of a king*
Oorspronkelijke uitgever: Michel Lafon
Vertaling: Kees van Weele
Omslagontwerp: Studio Marlies Visser
Omslagbeeld: CAPA DRAMA – ZODIAK FICTION & DOCS –
INCENDO VERSAILLES PRODUCTION INC. – Canal + 2015
Zetwerk: Michiel Niesen, ZetProducties

Copyright © 2015 Editions Michel Lafon
Copyright © 2017 voor de Nederlandse taal:
Xander Uitgevers bv, Amsterdam

Deze uitgave is tot stand gekomen door bemiddeling
van Literary Agency Wandel Cruse, Parijs.

Eerste druk 2017

ISBN 978 94 0160 655 4 | NUR 302

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te traceren.
Mocht u desondanks menen rechten te kunnen uitoefenen,
dan kunt u contact opnemen met de uitgever.

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt
door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1

Voorjaar 1667

Ze was een delicate schoonheid, jong, klein van gestalte, maar toch op-en-top vrouw, met weelderige rondingen, zichtbaar door haar dunne witte chemise. Ze huppelde voor hem uit over het gras, keek over haar schouder, giechelde, knipoogde. Lodewijk lachte en volgde haar, deed verwoede pogingen om haar in te halen, maar bleef een paar passen op haar achterliggen.

Ze snelde een labyrint van met hagen omzoomde paden in, verdween een ogenblik uit het zicht en dook weer op, terwijl spikkels zonlicht haar lichaam kusten. Hij brandde van begeerte, elke vezel van zijn lichaam was gespannen, zozeer verlangde hij naar deze vrouw. Hij wilde haar in zijn armen houden, liefkozen, nemen, bezitten.

Ze sprong een schaduwrijke sinaasappelgaard in en plukte een rijpe vrucht van een boomtak waar ze onderdoor liep. Glimlachend draaide ze zich om. Kennelijk verlangde zij ook naar hem.

Achter de sinaasappelgaard, op een hoogte, stond een kolosaal, door de zon verlicht paleis, ongelooflijk sierlijk en schitterend, alsof het huis Gods was neergedaald op aarde. Lodewijks hart zwol op. Hij had dit paleis nog nooit gezien, maar toch maakte het deel van hem uit. Het was zijn thuis.

Het meisje had het paleis bereikt en verdween door een boogdeur. Lodewijk volgde haar en stapte een stille, aardedonkere ruimte binnen.

Hij bleef staan.

Hij wachtte.

‘Koningen huilen niet, wat hun ook overkomt,’ klonk een bekende stem. ‘Wat hun ook overkomt.’

Hij kende die stem. Zijn moeder. Hij draaide zich langzaam om, en daar zag hij haar, in een speer van licht, een visioen van trots en macht, haar lichaam bespat met bloed. Naast haar knielde Lodewijks jongere broer. Hij huilde en omklemde haar hand.

‘Angst is een zwakheid,’ zei ze kalm. ‘Het kan een man beperken, vernietigen. Zelfs jou, mijn zoon.’

Lodewijk werd bang en bleef als verstart staan.

Zijn moeder sprak verder, reikte vanuit het verleden naar hem met haar stem. ‘Je bent gezalft door God, gezegend door de Zon. Maar je bezit nog niet datgene wat de doorslag geeft. De macht. Als je die niet hebt, zul je vernietigd worden, en heel Frankrijk zal met je ten onder gaan. Natuurlijk ben je bang. Je moeder is stervende. De wereld staat in brand. Om elke hoek wachten vijanden. Als de geschiedenis ons één ding leert, is het wel dat koningen verschrikkelijke dingen overkomen. Daarom heb jij de kracht van honderd mannen nodig. Om te doen wat nodig is. Ons vanuit het donker naar het licht te voeren.’

Lodewijk en zijn moeder keken elkaar strak aan. Hij voelde dat zijn adem stokte.

Toen verscheen het mooie meisje weer. Ze stond naast Lodewijks moeder en lachte. De beide vrouwen staken hun hand uit en wenkten hem. Lodewijk aarzelde. Toen reikte hij naar het meisje. Ze deinsde achteruit en vluchtte weg. Hij liep weer achter haar aan.

Ze renden de donkere ruimte uit, door helder verlichte, royaal gedecoreerde kamers, langs marmeren standbeelden en enorme portretten in vergulde lijsten, een oogverblindende gang in met talloze spiegels aan de muren. In al die spiegels zag Lodewijk fragmenten van het meisje herhaald: een ontblote borst, een porseleinwitte schouder, het smalle deel van haar tengere rug. Ze schudde de chemise van haar lichaam en schopte die weg. Naakt rende ze de kamer aan het eind van de gang in.

‘Ik zie het Paradijs,’ waarschuwde zijn moeder achter hem. ‘Maar je moet het zelf tot stand brengen. En de hele wereld laten weten dat Lodewijk de Grote is gekomen.’

Aangekomen bij de kamer zag Lodewijk het meisje op zijn hemelbed liggen, met een plagerige glimlach om haar volle lippen. Langzaam spreidde ze haar welgevormde benen.

Lodewijk trok snel zijn kleren uit, sprong op het bed en besteed het meisje. Onstuitbaar, glorieus en heftig drong hij bij haar binnen. En nog eens. En nog eens.

En nog eens.

Hij schoot wakker terwijl hij kwam. Met strakke kaken, de lakens in zijn vuisten geklemd, steeg hij op naar het bewustzijn en de schemerdonkere slaapkamer. Zijn zaad lag op zijn naakte buik, eerst heet, maar even later begon het af te koelen. Zijn borst was bezweet, zijn donkere haar lag als een vochtige omlijsting om zijn nobele gezicht. Zijn ogen schrijnden. Hij wreef ze uit, wist dat hij was ontwaakt maar wilde dat het niet zo was.

Buiten het koninklijke jachtverblijf barstte een laat nachtelijk onweer los, wind en regen beukten op de gesloten vensterluiken. Bontemps, Lodewijks trouwe kamerling, zat kalm bij het voeteneind van het koninklijke hemelbed. Een man van middelbare leeftijd, met een lijdzaam, vriendelijk gezicht.

De droom vervaagde, maar één beeld was Lodewijk bijgebleven. ‘Zeg tegen bouwmeester Le Vau dat ik hem wil spreken,’ zei hij. ‘Over spiegels.’

Bontemps knikte.

Buiten de muren rolde de donder. De wind hield de adem in en slingerde toen een nieuwe regenvlaag tegen de luiken.

Lodewijk was nu nog verder ontwaakt en trok zijn nachthemd over zijn buik. ‘Hoe gaat het met mijn koningin, Bontemps? Iedereen zegt dat het een jongen zal zijn...’

Opeens klonk er glasgerinkel buiten. Boven het kabaal van het noodweer uit hoorde Lodewijk paarden hinniken en mannen schreeuwen. Toen naderden zware voetstappen en dringende, nijldige stemmen de koninklijke slaapkamer. Een ogenblik later werd er op de deur gebonsd. Bontemps deed haastig open; mannen van de Zwitserse garde stroomden het vertrek binnen, gevolgd door bezorgde hovelingen. Met harde gezich-

ten gingen de lijfwachten aan weerszijden van het koninklijke bed staan. Lodewijk kromp ineen. Zijn hart begon sneller te kloppen.

‘Wachten!’ vroeg Bontemps bevelend. ‘Wat brengt jullie hier?’

‘Een aanslag op het leven van de koning,’ zei een van hen.

‘Door wie? De Spanjaarden? De Nederlanders?’

‘Dat weten we nog niet. Fabien neemt maatregelen om de dreiging te beteugelen.’

‘Bontemps,’ bracht Lodewijk uit. ‘Leg uit!’

‘Sire,’ zei de kamerling met een stem die schril klonk van bezorgdheid. ‘U moet onmiddellijk met uw lijfwacht naar het wachthuis gaan.’ Hij liep naar het raam en opende de luiken. De kleedknechten van de koning staken hun handen uit om hem zijn nachthemd uit te trekken, maar Lodewijk duwde ze van zich af. ‘Wie zegt dat?’ vroeg hij streng. Hij klauterde het bed uit en stapte naar Bontemps.

‘Blijft u weg van het raam!’ riep een wacht.

‘Ik ken deze mannen niet, Bontemps!’ zei Lodewijk.

De wachten omringden Lodewijk en dwongen hem bij het raam vandaan te gaan. Lodewijk verzette zich toen ze hem vastgrepen. ‘Ik ga nergens heen! En mijn tweede zoon zal hier, in Versailles, geboren worden. Zolang ik ademhaal, zal ik niet laten zien dat ik bang ben. Ik ga hier níét weg!’

Maar de wachten wilden niet naar hem luisteren en de kleedknechten deden hun werk. Toen liepen de wachten snel met de koning de slaapkamer uit en de donkere gang in. Hovelingen zetten grote ogen op en maakten een buiging toen ze de koning flauw door kaarsen verlicht voorbij zagen komen. Het lukte Lodewijk zich te bevrijden uit de handen van de wachten, maar hij was niet opgewassen tegen de stroom mensen die hem meevoerde.

‘Waar is Filips?’ riep hij uit. ‘Waar is hij? Waar is mijn broer?’

Filips, de jongere broer van de koning, ook wel Monsieur genaamd, plooidde zijn lippen en keek glimlachend omhoog naar de knappe kerel met golvend haar op de met fluweel bekle-

de stoel. Chevalier, de knappe kerel, had een wit hemd aan en verder niets. Dat maakte het voor Filips des te gemakkelijker zich tegoed te doen aan al het heerlijks tussen de benen van de man. Filips' vaardigheid in gewillig plagen en proeven deed Chevalier de leuning van de stoel omklemmen en zijn hoofd genotvol achterover buigen. 'O God,' zei Chevalier binnensmonds. 'Wat ben je daar goed in.'

Filips glimlachte. Natuurlijk was hij er goed in.

Opeens werd er op de deur gebonsd. Filips wierp er een afkeurende blik op en keek toen weer naar het steenharde, glinsterende orgaan voor zich. Hij boog zich ernaartoe, klaar om het weer in zijn mond te nemen, maar het gebonk hield aan.

Een lakei schreeuwde door de deur: 'U moet bij de koning komen! Monsieur?'

Chevalier trok een boos gezicht. 'We hadden je wel gehoord!'

Filips streek een lok donker haar achter zijn oor en keek Chevalier met een verontschuldigende grimas aan. Hij stond op en sjokte naar de deur. Chevalier bedekte zich gedeeltelijk door achteloos de slippers van zijn hemd over zijn lid te trekken.

Filips opende de deur. 'Is de baby soms geboren?'

'U moet onmiddellijk meekomen, Monsieur,' zei de lakei.

Filips rolde met zijn ogen, geeuwde en keek om naar Chevalier.

Chevalier maakte een wegwuivend gebaar met zijn hand vol ringen en zei: 'Ik laat wel een tussendoortje komen.'

'Ik zou niets anders lusten,' antwoordde Filips. Hij stapte de gang in en trok de deur achter zich dicht. Voordat hij zich kon beklagen omdat de lakei hen had gestoord, lichtte de man hem in over de beraamde moordaanslag op Lodewijk.

Het volgende moment dacht hij niet meer aan erotische geneugten. 'Zijn die mannen gearresteerd?'

De lakei schudde zijn hoofd. 'Ze zijn ze nog aan het zoeken, Monsieur.'

Het marktplein van Versailles was donker, kletsnat geregend en verlaten, want de inwoners van het plaatsje waren nog niet

wakker. Fabien, het hoofd van de koninklijke wacht, stond in het midden van de straat en hield vier schichtige paarden bij de teugel. Hij had zijn geelbruine ogen geconcentreerd en vastberaden samengeknepen. Er ging weer een ogenblik voorbij. En nog een. Toen, ja! Daar zag hij ze. Vier in mantels gehulde Spanjaarden kwamen steeds een steeg uit en wilden in Fabiens richting lopen.

De grootste man bleef staan en keek naar Fabien. Met een ruk van zijn hoofd wees hij naar een onbezet paardenrek aan de kant van de straat. 'Waar zijn mijn paarden?' schreeuwde hij boven het geluid van de regen uit.

'Bedoel je deze paarden?' riep Fabien terug. Hij liet de teugels los, gaf de dieren een klets op de achterhand, en ze stoven in galop weg.

Met een van woede vertrokken gezicht stampte de man door de modder naar Fabien. Op datzelfde moment traden twintig wachten uit zijstraten tevoorschijn en waren de Spanjaarden omsingeld.

'Zijn jullie de weg kwijtgeraakt, heren?' vroeg Fabien.

De grote man grauwde. Hij begreep kennelijk dat hij niets meer kon beginnen. Toch haalde hij een kapmes en een karabijn met afgezaagde loop van onder zijn mantel tevoorschijn en stormde brullend op Fabien af. Hij kreeg niet eens de tijd om te struikelen op de straat vol plassen, want op dat moment schoten de wachten hem ondersteboven. Hij viel in de modder. Fabien zette zijn voet op zijn hoofd en hield hem neergedrukt terwijl hij stuiptrekkend met zijn armen en benen het leven liet. De andere drie draaiden zich om en wilden het op een lopen zetten, maar de lijfwachten versperden hun de weg.

'Laat jullie wapens vallen!' zei Fabien.

De Spanjaarden gooiden hun karabijnen op de grond en bleven staan, met hun ruggen tegen elkaar aan, als prooidieren die zich tegen roofdieren beschermen. Fabien stapte naar hen toe, ving de blik van de jongste, een knaap eigenlijk nog, en keek hem aan met een glimlach even kil als de regen.

Terwijl hij terugliep naar zijn slaapkamer schudde Lodewijk de handen van de wachten die hem trachtten bij te houden van zich af. Allen reikten ze naar hem, drongen zich aan hem op, hechtten zich aan hem vast. *Scheer jullie weg*, schreeuwde hij hun in zijn verbeelding toe. Nog meer gezichten, starend, met oprechte of wellicht geveinsde bezorgdheid, vermengden zich tot één verontrustend beeld.

Laat me met rust!

Toen hij eindelijk in zijn kamer was, ging hij bij het raam staan en leunde op de vensterbank. Hij haalde snel en diep adem. De glas-in-loodruitjes besloegen en zijn spiegelbeeld vervaagde. Bontemps, de lijfwachten en een handjevol hovelingen waren nerveus met hun voeten schuifelend blijven staan en bewaarden afstand. Lodewijk voelde hun blikken in zijn rug, starend, afwachtend, vragend zonder iets te zeggen.

Scheer jullie weg!

Toen hoorde hij een kinderstem die hij herkende, van een jongen. Zacht. Opklinkend uit het verleden.

‘Maman,’ jammerde de jongen. ‘Waar gaan we heen?’

Lodewijk wendde zijn hoofd om en zag door een waas van angst zijn moeder, Anna van Oostenrijk. Ze liep gejaagd en bezorgd rond in een weelderige slaapkamer en pakte dozen vol sieraden in een grote kist, terwijl een kamenier snel japonnen en muiltjes bij elkaar griste en in een tweede kist borg.

Moeder...

‘We gaan weg uit Parijs,’ zei Anna met een vastberaden uitdrukking op haar aristocratische gezicht, ‘en we komen nooit meer terug. Maak voort.’

De kleine jongen snotterde. ‘Ik ben bang!’

Anna keek haar zoon streng aan. ‘Koningen huilen niet!’

Koningen huilen niet...

Lodewijk kneep zijn ogen dicht, haalde langzamer adem en opende ze weer. Het visioen was verdwenen en nu zag hij alleen nog zijn zwigende onderdanen naar zich kijken. Hij keerde zijn hoofd van hen af en keek door het raam naar de aanhoudende stortregen, die vastbesloten leek de wereld te verdrinken.

De deur ging open en er kwam iemand binnen. Lodewijk herkende het geluid van de keel die werd geschraapt. ‘Zeg op, Filips,’ zei Lodewijk zonder zich om te draaien, ‘wat is er aan de hand?’

‘Er is een nieuw complot ontdekt,’ zei de broer van de koning. ‘In het dorp zijn vier mannen aangetroffen. Ze waren eropuit gestuurd om jou te vermoorden. We moeten onmiddellijk naar Parijs vertrekken, allemaal. In deze buitenplaats zijn we niet veilig.’

‘Ik maak zelf wel uit waar ik heen ga. Ik beslis wat we doen.’ Lodewijk wees met zijn hoofd naar de wachten en hovelingen. ‘Zeg dat ze weg moeten gaan.’

‘Laat ons alleen,’ zei Filips tegen de wachten. Zwijgend trok de troep zich uit de slaapkamer terug. De koning, zijn broer en de kamerling bleven als enigen achter.

Lodewijk schreed van het raam naar de tafel midden in de kamer. Hij leunde erop met zijn knokkels en bestudeerde de nerf van het hout.

‘Heb je die droom soms weer gehad?’ vroeg Filips.

Lodewijk grauwde. Zijn broer kende hem te goed. ‘Jij hebt haar bij de hand vastgehouden,’ zei hij ten slotte.

‘Dat had jij ook kunnen doen.’

‘Die eer wilden ze me niet toestaan! Mijn eigen moeder...’ Lodewijk liep van de tafel naar het raam en terug.

‘Wie anders dan de koning kan de koning iets toestaan?’ stookte Filips hem op.

‘Jij zult het nooit begrijpen! Er is iets wat groter is dan jezelf.’

Filips maakte hoofdschuddend aanstalten om te vertrekken, maar Bontemps stak zijn hand op. ‘De koning had nog niet gezegd dat u kon gaan.’

‘Mijn waarde Bontemps,’ zei Filips spottend. ‘Ik ken die blik maar al te goed. En zo dadelijk zal er iemand gepijnigd worden. Dat wil ik liever niet zijn.’

Lodewijk keerde zich tegen zijn broer. ‘Ze willen me vermoorden. Laat ze maar komen. Ze mogen het proberen!’

‘De macht ligt bij jou,’ zei Filips. ‘Geloof dat nou maar.’

Lodewijk liep weer naar het raam. Hij liet zijn blik door de regen dwalen, zocht iets voorbij het onweer, speurde de vage omtrekken van de koninklijke bossen in de verte af. Hij stelde zich de bomen, de rivieren, de prachtige, vervlochten wildernis voor en zijn zielenleed nam langzaam af. ‘De herten in onze bossen volgen dezelfde paden als hun voorouders,’ zei hij. ‘Al honderden jaren. Dat is hun instinct. Ze volgen ze eenvoudig. Af en toe keert er een om en blijft staan. Maar die dieren reddet het niet. Om één reden. Als je me daar in dat bos zou blinddoeken en je draaide me honderd keer om, dan zou ik toch de weg terug weten te vinden. Er is geen pad dat ik niet ken, geen boom waar ik niet in geklommen ben. Het is mijn jachtterrein.’ Lodewijk keek om naar Filips. ‘Nu kun je gaan,’ zei hij monter.

Filips en Bontemps wisselden bezorgde blikken en Lodewijk keek weer door de beregende vensterruitjes.

Ten slotte nam de regen af alsof hij zichzelf had uitgeput, en in het stadje Versailles was het kil en nat. De vlammen van de toortsen die door Fabiens wachten werden opgehouden flakkerden en dansten en weerspiegelden zich op de weg en in de gezichten van de mannen.

De overgebleven gevangenen werden genadeloos afgeranseld en konden amper op hun benen staan toen de wachten hun kleren doorzochten. Ze vonden niet veel, alleen wat muntgeld en een gekarteld jachtmes. Maar toen ontdekte een wacht een opgerold papier in de mantel van een gevangene, en hij gaf het aan Fabien.

Fabien bekeek het papier tegen het licht van een toorts en aan de rand werd een ingewikkelde code zichtbaar. Het was een boodschap in geheimschrift, een verzameling letters en symbolen. Daar had hij naar gezocht.

Vergenoegd en zelfvoldaan keek hij op en knikte naar de wacht met het jachtmes. ‘Maak ze kreupel.’ De wacht bukte zich en sneed de achillespezen van de oudere gevangenen door, zo krachtig dat hij hun voeten haast van hun benen scheidde. De gevangenen schreeuwden het uit van pijn en vielen op de

grond. De jongen die gespaard was kneep zijn ogen dicht en bad.

Jean-Baptiste Colbert, de koninklijke administrateur, was een plichtsgetrouw man. Gezeten in zijn kantoor in Versailles inde hij belastingen en noteerde ze in zijn grootboek. De bijna bejaarde man koesterde geen genegenheid voor anderen, en al helemaal niet voor de mensen die hij hun geld afnam, maar zijn werk was cruciaal. Terwijl hij een stinkende commies van zijn bureau wegwuifde en aanstalten maakte om het geldkistje van de volgende persoon in de rij aan te pakken, kwam Louvois, de koninklijke minister van Oorlog, het kantoor binnen stui-ven, gevolgd door Fabien en enkele wachten. Louvois beval de menigte belastingbetalers naar buiten te gaan en sloot de deur van het kantoor.

‘Weet u,’ zei Louvois brommend. ‘Ik werd gisteren wakker in een bed van ganzendons, met een uitzicht van vijf mijl over mijn landerijen naar de rivier toe. Hier slaap ik in een kast. We zullen de rest in Parijs innen. Gezond en wel.’ Toen, tegen de wachten: ‘Sluit de geldkisten en laad ze op de rijtuigen. Vier man per kist.’

Colbert kwam van achter zijn bureau vandaan. ‘Wat heeft dit te betekenen? Ik heb werk te doen!’

Fabien streek over een bloedvlek op zijn mantel. ‘Er zijn vier Spaanse huurlingen aangehouden die van plan waren een hinderlaag te leggen op het jachtterrein van Zijne Majesteit. Maar de aanslag is verijdeld.’

‘Mooi,’ zei Colbert. ‘Zou het hun bedoeling zijn om onze nieuwe veldtocht in één klap te beëindigen?’

‘Madrid is niet blij met onze aanspraak op de Spaanse Nederlanden. De Nederlanden trouwens ook niet.’

Colbert maakte een zwaaiend handgebaar naar de geldkisten en de wachten tilden ze van het bureau. ‘Misschien hebben ze geluk. Met deze inkomsten kunnen we geen oorlog bekostigen. Het is amper genoeg voor een zwaardgevecht.’

‘Er moet een bruidsschat voor de koningin komen,’ zei

Fabien. ‘Die hebben ze niet betaald. Dit is hun beloning.’

Louvois sloeg zijn armen over elkaar. ‘We zitten hier echt midden in de wildernis. Onze verdediging is poreus, non-existent. Hoe eerder we teruggaan naar Parijs, hoe beter.’

Fabien begon: ‘De koning gaat op jacht vanmiddag, ik betwijfel sterk of we nu al kunnen vertrekken–’

‘Ik heb de jachtpartij uitgesteld,’ viel Louvois hem in de rede. ‘We kunnen opnieuw bijeenkomen in Fontainebleau.’

‘Maar monsieur Bontemps moet toch zeker–’

‘Ik denk dat de koning noch zijn kamerling een goed beeld van deze dreiging heeft. In ieder geval is het niet aan hem om te beslissen. De ministers, de raad, wij allen besturen het schip van staat. Of dacht u dat het land door één man geregeerd werd?’

Na die woorden liep Louvois met de wachten en de geldkisten de straat op en kwam Bontemps binnen. Zijn gezicht vertoonde zorgelijke rimpels.

‘Bontemps,’ vroeg Colbert, ‘is de koning hiervan op de hoogte? Wat zegt hij ervan?’

‘D... dat weet ik niet.’

Fabien hield zijn hoofd scheef. ‘Waar is hij eigenlijk?’

Bontemps schudde zijn hoofd. ‘Hij zei tegen me dat hij hier zou zijn.’

Fabien balde zijn vuisten en ademde hoorbaar in. ‘Dan moeten we hem gaan zoeken.’

Terwijl Bontemps zich naar de deur wendde, greep Fabien hem bij zijn arm. ‘Maar kalm aan,’ waarschuwde hij.

Het stampen van de merriehoeven was snel en krachtig, als het kloppen van een hart, drong door in de aarde en steeg op door Lodewijks lichaam, zodat hij zich één voelde met het dier, de nevelige ochtendlucht en de vrijheid. Hij boog zich voorover in het zadel en omklemde de teugels terwijl ze over een bospad van de koninklijke jachtgronden galoppeerden. Ja, Filips zou naar hem op zoek zijn. Ja, Bontemps zou zich zorgen maken. Er zou al een opsporingspatrouille geformeerd zijn. Maar ze lagen ver op hem achter, en op dit moment voelde hij zich even

blij en uitgelaten als toen hij nog een jongen was.

‘Ah!’ riep hij naar de hemel.

Ze stoven een bocht in het pad om en Lodewijks cape ging op en neer als een grote vleugel. Woudzangers die in de grond pikten vlogen in een waanzinnige werveling op om hem vrij baan te geven.

Voor hem bogen de stammen van oeroude eiken zich naar elkaar toe, de takken erboven verstrengeld tot een dicht, groen bladerdak. Lodewijk zette zijn hakken in de flanken van de merrie, spoorde het dier aan om de welige tunnel in te draven. Hij keek omhoog, naar de blauwe plekken in het groen, en toen weer omlaag, nog juist op tijd om niet door een laaghangende tak uit het zadel te worden gelicht. Hij dook eronderdoor en lachte om de bijna-calamiteit.

Ze galoppeerden verder.

Ten slotte kwam het pad uit bij een smalle rivier en een bos-schage. Lodewijk dreef zijn paard door het kreupelhout de open plek op en steeg af. Hij bleef zwijgend en bewonderend staan, nam de ongecompliceerde schoonheid van roze wilde bloemen, wuivend gras en rimpelend water in zich op. Hij liep naar de rivieroever en knielde neer op de vochtige grond. Een ogenblik bekeek hij zijn spiegelbeeld, toen vormde hij zijn handen tot een kom, schepte wat koud water op en plensde het in zijn gezicht.

Vrijheid. Zuiverheid.

Opeens briede zijn paard. Het was ergens van geschrokken en sloeg in galop op de vlucht.

Lodewijk sprong op en draaide zich met een ruk om.

Een wolf kwam uit het kreupelhout tevoorschijn, mager, schurftig en duidelijk hongerig. Het beest ontblootte de tanden en gromde. Lodewijk verstrakte en bewoog zijn hand langzaam naar zijn kortzwaard.

Ah, de koning van het bos, dacht hij. Durf jij de koning van Frankrijk uit te dagen?

Vanuit zijn ooghoeken zag hij nog twee wolven, even uitgemergeld en hongerig, uit het kreupelhout tevoorschijn komen,

met hangende kop en tot spleten geknepen ogen. Lodewijk omklemde het heft van zijn zwaard. Ook hij kneep zijn ogen samen. Hij was bereid. Laat ze maar komen.

‘Wat doe jij nou?’ riep iemand furieus. Een paard kwam met slippende hoeven naast Lodewijk tot staan. De ruiter had een rood en boos gezicht.

De wolven sidderden en renden weg.

Filips liet zich uit het zadel glijden. ‘Dit had je je leven kunnen kosten, broer!’

Lodewijk liet zijn zwaard zakken en haalde zijn schouders op. ‘Misschien.’

‘Misschien?’ Filips schudde zijn hoofd. Toen grinnikte hij in weerwil van zichzelf. ‘Soms overtreft je zelfs jezelf.’

Lodewijk keek om zich heen om zich ervan te vergewissen dat de wolven ook echt weg waren en richtte zijn blik toen weer op zijn broer. Wat een moment was dit, met zijn tweeën alleen. Nu kon hij vrijuit spreken.

‘Jij en ik zijn nog nooit zo alleen geweest als op dit moment,’ zei hij. ‘Zo’n kans krijgen we nooit meer. Dus luister naar me. Ik sta op het punt dit land uit het duister te verheffen tot het licht. Een nieuw Frankrijk zal geboren worden en dit paleis zal haar moeder zijn.’

Filips trok zijn wenkbrauwen samen. ‘Welk paleis?’

Lodewijk wees in noordelijke richting het bos in. ‘Dat daar.’

‘Het jachtverblijf van onze vader?’

‘Versailles.’

Achter hen op het pad hoorden ze jachthoorns en blaffende honden. De opsporingspatrouille was in aantocht.

‘We hebben hier geen van beiden voor gekozen,’ zei Lodewijk. ‘Misschien heeft de fortuin ons samengebracht. We moeten ons lot in eigen hand nemen. Hier, op deze plek.’

De hoorns en het geblaf klonken luider.

‘In tijden van ingrijpende veranderingen,’ ging Lodewijk verder, ‘krijg je al gauw vijanden. Daar zullen we binnenkort wel achter komen. Op dit moment hoef ik maar één ding te weten. De rest doet er niet toe. Sta jij aan mijn kant, broer?’

Filips blies zijn adem uit.

‘Steun je me?’

Filips keek Lodewijk strak aan. ‘Waar sta ik nu?’

Lodewijk keek zijn broer nog een ogenblik nadenkend aan en toen knikte hij tevreden. Hij pakte de teugels beet, hees zich in het zadel en trok Filips achter zich op het paard. Lodewijk leidde het paard terug naar het pad, en toen had de opsporingspatrouille hen bereikt.

‘De koning!’ riep een wacht, maar de koninklijke gebroeders reden kalm en zonder een woord te spreken langs hem. Fabien, Bontemps en minister van oorlog Louvois keken zwijgend toe. Toen wendden de mannen van de opsporingspatrouille hun uitblazende paarden en reden achter hen aan.

Terug in Versailles ging Lodewijk op een bank in een anti-chambre zitten om zijn laarzen uit te trekken. Wachten en edelen keken toe, duidelijk opgelucht dat de koning veilig was.

‘Ik heb trek,’ zei Lodewijk eenvoudig, en hij liet een laars op de vloer vallen.

Louvois stapte met zijn handen ineengevouwen naar hem toe. ‘Goddank, Sire. In de bossen en het stadje wemelt het van de samenzweerders. We moeten u zo snel mogelijk naar Parijs overbrengen.’

Ook de andere laars viel op de vloer. ‘We gaan nergens heen.’

Louvois aarzelde. ‘Maar de oorlogsraad, de generaals, wachten allen op u in het Louvre.’

Lodewijk trotseerde hen koninklijk. Onder de vele gezichten ontwaarde hij de scherpe, adelaarachtige trekken van de sombere edelman Montcourt, aan wie Lodewijk nooit kon zien of hij fronste of glimlachte. ‘Nodig de generaals uit voor het diner,’ zei de koning, en hij richtte zijn aandacht weer op Louvois. ‘Laat de oorlog hierheen komen.’

Fabien schepte weinig genoeg in de mooie dingen van het leven, maar hij hield wel van macht. Mannen die macht verwierven verdienden het. Macht bracht verantwoordelijkheden met zich mee. En privileges.

De jongste van de aspirant-moordenaars stond in het midden van een gebrekkig verlichte cel. Hoewel hij jeugdige bravoure toonde, gaf hij ook blijk van emotionele zwakheid.

De blote voeten van de jongen waren geketend. Zijn lichaam was besmeurd met modder, bloed en pis. Hij had zijn gezicht vertrokken in een poging de doodsangst die uit zijn trillende armen bleek te verbergen.

Op een houten tafel lag een van de medesamenzweeters van de jongen, een oudere man, naakt, snel en oppervlakkig ademhalend. Hij was vastgebonden met leren riemen en overdekt met zweet en vuil, een van zijn benen liep uit in een rauwe, bloederige stomp. Op een tweede tafel lagen de werktuigen die Fabien het liefst bij marteling hanteerde: een hamer, messen, een smidstang en wat kleinere instrumenten, die in een andere omgeving en onder andere omstandigheden misschien door een goedbedoelende tandarts gebruikt zouden worden.

Fabien keek de jongen onverschillig aan.

‘Jullie zullen een naam meegekregen hebben,’ zei hij. ‘Van een medestander. Wat was die naam?’

De jongen, die zijn ogen niet van de verminkte man op de tafel af kon houden, schudde zijn hoofd en knipperde doodsbang met zijn ogen.

Fabien liep naar de tafel met de instrumenten.

‘Alleen... alleen Calderon wist het!’ liet de jongen zich ontvallen. ‘Hij zei dat we een boodschap zouden krijgen.’

Fabien stak zijn hand in zijn hemd en haalde de kaart tevoorschijn die hij bij de arrestatie van de moordenaars in beslag had genomen. Hij wees naar de code bovenaan.

‘Was dit het?’ vroeg hij.

De jongen fluisterde: ‘Die heb ik nog nooit gezien.’

Dat had Fabien wel gedacht. De jongen zou praten, maar hij had wat meer aanmoediging nodig.

Fabien draaide zich abrupt om, pakte de tang en de hamer, woog ze op zijn hand en liep ermee naar de geketende gevangene. Hij bekeek het lichaam en koos de beste plek om te begin-

nen. Toen sloeg hij hard met de hamer op het onderbeen van de gevangene. Hij verbrijzelde het bot en plette het tegen de houten tafel. De gevangene, die zo goed als bewusteloos was, kwam met een helse kreet weer bij zijn positieven. De jongen jammerde.

Nu was de tang aan de beurt. Met vaardige hand plaats- te Fabien hem om de onderarmbeenderen van de man, en hij kneep tot ze kraakten als dor hout. Toen brak hij de vingers, langzaam en methodisch. De gevangene brulde het uit, trachtte zich te bevrijden van zijn boeien, smeekte God om genade. Fabien grijnsde en voelde zich godgelijk. Hij was hoegenaamd niet bereid deze schurk genade te schenken. De jongen begon hartverscheurend te snikken. Snot en tranen stroomden over zijn wangen en kin.

Tien minuten later gaf de gevangene de geest. Hij was alleen nog herkenbaar aan een pluk haar boven op zijn hoofd.

Fabien smeedt de tang op de tafel, liep naar de huilende jongen toe en poetste zijn bebloede handen af aan de tuniek van de jonge man.

‘Wanneer ik terugkom,’ zei hij, bijna vaderlijk, ‘wil ik die naam.’

Henriette stapte het zwembassin uit. Waterstroompjes gleden over de ivoorkleurige huid van haar weelderige borsten naar haar platte buik en vrouwelijke heupen. Ze haalde haar vingers door haar doorweekte, zongekleurde lokken en schudde het water eruit. Toen kwamen twee van haar kameniers aanlopen, huldten haar in een mantel en volgden haar naar de deur van het voorname badhuis.

Het zwembassin en het badhuis lagen op een goed onderhouden terrein onder aan het koninklijke jachtverblijf. Met de gesnoeide bomen en hagen ernaast boden ze verfrissing, schoonheid en wat afzondering wanneer iemand alleen wilde zijn. Maar toen Henriette naar het paleis opkeek, zag ze de lelijke, eenarmige hovenier Jacques in haar richting kijken. Hij stond met zijn plantenschopje tussen de hagen uit te rusten en

staarde lang genoeg om haar te laten weten dat hij haar gadesloeg. Ze wendde snel haar blik af.

Ze liep het badhuis in en liep door de gang naar de kleedkamer. Haar kameniers trippelden gehoorzaam achter haar aan. Nadat ze de drempel van de kleedkamer over was gestapt, sloeg de deur plotseling achter haar dicht, en haar verschrikte kameniers bleven achter in de gang.

Henriette zag meteen de witte bloemblaadjes op de vloer. Ze pakte er eentje op en hield het tegen haar lippen. Ze huiverde, niet vanwege de kille, vochtige lucht, maar vol verwachting. Haar hart klopte sneller en ze voelde een heerlijke, onmiskenbare stroming tussen haar benen.

‘Je ziet eruit alsof je bevroren bent,’ zei de persoon die de deur achter haar had gesloten.

‘Ik heb het erg warm, dank je,’ antwoordde Henriette. Toen keek ze om naar de koning. Het verbaasde haar wederom hoe snel ze zich tegelijk zwak, springlevend en verliefd voelde wanneer ze met zijn doordringende blik, donkere haar en rauwe mannelijkheid geconfronteerd werd.

Ze rook aan het bloemblaadje. ‘Tuberozen.’

‘De lente is ontsproten,’ zei Lodewijk. Hij stak zijn handen uit en trok haar dicht tegen zich aan.

‘Klaarblijkelijk,’ fluisterde ze. Ze schudde haar mantel af en hij viel tussen de bloemblaadjes op de vloer.

Lodewijk staarde naar haar lichaam zoals een schilder naar een meesterwerk zou kijken. ‘Hoe gaat het met je echtgenoot?’

‘Praat nu alsjeblieft niet over hem.’

‘Ik hoor graag je stem.’

‘Jij hebt me gedwongen om met hem te trouwen.’

‘Hoe had ik je anders hier kunnen houden?’ Lodewijk trok haar nog dichter tegen zich aan. Haar tepels richtten zich op, gevoelig, verlangend, tegen de stof van zijn hemd.

‘Wat wil je dan dat ik zeg?’

Lodewijk wreef zijn neus tegen haar hals. ‘Ik zou je laten vertellen over...’ Hij kuste haar mond, nam haar borsten in zijn handen en likte ze langzaam en om beurten. ‘... alles wat hij

tegen jou zegt en alles wat hij met je doet.' Toen liet Lodewijk zich op de vloer zakken en hij trok Henriette mee. Ze rolde zich op haar rug en hij trok zijn kniebroek uit, gooide hem terzijde en boog zich over haar heen. Ze keek hem aan, ademde hem in, met zijn zinnelijkheid, zijn macht. Op dat moment wilde ze alleen nog maar dat hij boven haar, op haar, in haar was. Met zijn knieën duwde Lodewijk haar benen uit elkaar. Ah, dacht ze, zijn koninklijke lid is meer dan gereed om mijn bloemblaadjes te spreiden.

En zo was het ook.

In Chevaliers privévertrekken was het een en al activiteit. Een jonge bediende snelde heen en weer op de barse aanwijzingen van Chevalier en pakte kledingstukken in verschillende koffers in, terwijl zijn meester in een met stofdeeltjes doorschoten bundel zonlicht aan de tafel zat en zich het diner van oesters, wilde eend en gerookte paling liet smaken.

Filips stond bij de tafel naar de inpakkende jongen en de etende Chevalier te kijken.

Chevalier gooide een oesterschelp op de tafel en wreef zijn mond schoon met zijn mouw. 'Ik dacht dat ik je voorgoed verloren had. Ik maakte me zorgen om je.'

Filips lachte hem uit. 'Dat meen je niet.' Hij knikte naar een van de koffers. 'En wat doe je hier?'

'Zeg je me nou dat je niet serieus overweegt om hier ook nog maar een tel te blijven? Ze hebben zojuist geprobeerd een aanslag op de koning te plegen. En als ze hem te pakken krijgen, wie is er dan aan de beurt?' Voordat Filips antwoord kon geven, trok Chevalier een wenkbrauw op en hij wees naar hem. 'Dat is een idee.'

Filips deinsde terug. 'Zou je dan willen dat ik stierf?'

'Wat ben je soms toch traag van begrip.' Met geveinsde verbijstering schudde Chevalier zijn hoofd. 'De prins, de kleine Lodewijk, hij heeft er altijd al een beetje... ziekelijk uitgezien, vind je ook niet?'

'Hou op.'

‘Precies wat ik wilde zeggen. Hoeveel kinderen sterven hier? Hoeveel kans heeft deze laatste telg om de koninklijke menagerie uit te komen, laat staan om op zijn eigen benen naar zijn kroning te lopen? Dat je broer zo wanhopig verlangt naar nog een jongen erbij, heeft een reden. Daarom lijkt iedereen hier te wensen dat er nog een mannelijk kind bij komt.’

Filips keek hem boos aan. Hij wilde dit niet horen.

‘Begrijp je het dan niet?’ ging Chevalier verder. ‘Als ze allemaal wegvallen, moet jij het overnemen. Wat zou je dan doen? Op die dag? Met al die macht?’ Hij grijnsde. ‘Wat zou je nu doen? Zou je ons laten wegwijnen in dit moeras? Nee. Je zou Parijs tot hoofdstad van de wereld maken en we zouden er elke avond dansen en dineren.’

Filips riep tegen de jongen: ‘Leg terug! Alles!’ De jongen kromp ineen en liet de bundel die hij vasthad vallen.

‘Nee, ga door met pakken!’ beval Chevalier. Hij liet zijn arm over de rugleuning van zijn stoel hangen en staarde Filips aan. ‘Welke koning gaat nu alleen op jacht en raakt dan verdwaald? Je broer is helemaal de kluts kwijt. En zichzelf ook. Wat een zeldzame dwaas.’

Ontsteld gaf Filips Chevalier een ferme klap in zijn gezicht. Chevalier sprong op, gooide zijn stoel achteruit en plantte zijn vuist in Filips’ borstkas. Terwijl Filips ineenkromp van de pijn, greep Chevalier hem bij zijn arm en duwde hem op het bed. De jongen wendde zijn hoofd af en ging door met inpakken.

Chevalier torende boven Filips uit en zei met opeengeklemden kaken: ‘Wat krijgen we nou? Wilde je proberen mij te overheersen?’

Filips staarde omhoog naar zijn minnaar, overdonderd, woedend en buitensporig opgewonden door Chevaliers krachtadige optreden. ‘Praat niet zo over mijn broer,’ voer hij uit.

Chevalier snoof en boog zich naar Filips toe, zodat zijn neus die van Filips bijna raakte. ‘Je kent me nu wel, *mignonette*. Ik zeg wat ik wil.’ Hij pakte Filips’ broek en trok hem uit. Een ogenblik later had Filips een erectie. Chevalier maakte zijn eigen riem los en glimlachte duister. ‘Beoordeel een man niet naar zijn woor-

den, maar naar zijn daden,' zei hij. 'En maak je maar niet ongerust. Ik zal een milde koning zijn.'

Zonder aankondiging ging Lodewijk het appartement van zijn koningin Maria Theresia binnen. De jonge koningin met haar donkere haar en heldere ogen hield haar adem in en glimlachte toen ze hem zag. Haar kamervrouw maakte een *révérence* en trok zich terug.

De kamer van de koningin was goed gemeubileerd, maar er hing een sfeer van vreugdeloosheid of, beter gezegd, eenzaamheid. Lodewijk beseftte dat hij zijn koningin al een tijd niet had bezocht, maar zo ging dat nu eenmaal in het leven van een koning.

Desondanks leek Maria Theresia opgelucht haar echtgenoot te zien. Ze stapte naar hem toe en trok haar jurk van groene zijde strak over haar opbollende buik. Ze wilde iets zeggen, maar toen zag ze nog iemand, een man die ze niet kende, naast Bontemps in de deuropening staan. De glimlach week van haar gezicht.

'Dit is Masson, je nieuwe lijfarts,' zei Lodewijk. Hij wees naar de vreemdeling, een kalende man op leeftijd met scheve tanden. 'Hij zal op je letten en je helpen de jongen te baren wanneer het zover is.'

Masson maakte een buiging voor de koningin.

'Majesteit,' zei Masson, 'ik beschouw deze aanstelling als de allerhoogste eer, zowel voor mezelf als voor mijn familie.'

Maria Theresia keek Lodewijk hulpeloos aan. 'Que?'

'Ze komt uit Barcelona,' legde Lodewijk de arts uit. Vervolgens zei hij, tegen zijn koningin: 'Verberg je niet achter je taal. Dat is heel onbetamelijk.'

Maria Theresia fronste, maar toen knikte ze verontschuldigend. Ze legde haar hand weer op haar buik. 'Ik denk dat hij op jou wacht. Wanneer gaan we terug naar Parijs, ons thuis?'

'Het kraambed is voor je gereedgemaakt,' zei Lodewijk. 'We gaan nergens heen. Nietwaar, dokter?'

Masson knikte. 'In geen geval, Sire.'

Lodewijk zei dat de arts moest gaan en Bontemps geleidde hem de kamer uit.

Maria Theresia dempte haar stem. Ze rimpelde haar voorhoofd. 'Het bevalt me niet om zo gekooïd te worden! Ik benijd je dat je zonder mij naar de mis gaat.'

'Het is voor het welzijn van het kind. En in je eigen belang.'

'Laten we dan teruggaan naar Parijs. En sluit me daar op.'

Lodewijk leidde haar naar het bed en ze gingen erop zitten. Hij streelde haar haren alsof ze een kind was dat troost nodig had. Maar hij zou haar verzoek niet inwilligen, en dat wist ze.

'Laat ze tenminste de tapisserieën verwisselen,' zei Maria Theresia. 'Dat heb je beloofd.'

'Ik zal het zeggen.'

'Ik zou willen dat je meer beloften nakwam. Mijn bed is erg groot zonder jou.'

Lodewijk legde zijn hand op haar buik en voelde een flinke trap.

'Hij is sterk!' zei hij en zijn ogen verwijdden zich.

'Net als zijn vader.'

'Sire,' zei Bontemps vanuit de deuropening, 'pater Bossuet roept ons naar de kapel.'

Maria Theresia keek naar de vloer. Opeens leek ze meer bang dan verveeld. 'Als het zover is,' zei ze, langzaam en behoedzaam sprekend, 'wil ik niet te veel mensen hier.'

'Waarom niet?'

'Ik voel me niet zoals de laatste keer.'

Lodewijk kustte haar op de wang en haar opgedroogde tranen. 'Het zal goed gaan. Wees maar niet bang.' Hij stond op en verliet zijn koningin alweer.

Hij laat me weer in de steek, dacht Maria Theresia toen de deur dicht was en de koning vertrokken. Alle vreugde die ze had gevoeld ebde weg. Ze draaide zich om naar haar kamer-vrouw. 'Thee,' beval ze. 'Nu meteen.'

Ze had de stille muren weer om haar heen, het eenzame bed, de saaie tapisserieën. Niets waar ze blij van werd. Niets, niets...